וְאִם פסוק זה אֵינוֹ עָנְיָן לַאֲכִילָה – אין צריך ללמדנו שהם אסורים באכילה, שאיסור אכילתם כבר נכתב בדינם, תְּנֵהוּ עָנְיָן לְאִיסּוּר חֲנָאָה באיסורים אלו. אִי – ואם תאמר, מַה כָּאן – כשם שבחטאת שהובא דמה פנימה דינה בְּשַׂרִיפָה, אַף כָּל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה הנלמדים ממנה לאוסרם בהנאה, יהיה דינם בִּשְׂרִיפָה. יש לך ללמוד שאין זה כך, שכן אָמַר קְרָא בחטאת, 'בְּכָל קֹדֶשׁ וגו' בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף', ובא למעט שדווקא איסור שבְּכָל קֹדֶשׁ דינו בִּשְׂרִיפָה, וְאֵין כָּל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה בִּשְׂרִיפָה.

רבי שמואל בר נחמני הקשה לאותו חכם שאמר בפניו דרשה זו משמו של רבי יהושע בן לוי: וְהָאי – וכי פסוק זה, 'בְּכָל קֹדֶשׁ וגו' בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף', לְהָכִי הוּא דַּאֲתָא – ללמדנו דבר זה הוא בא, הרי הַאי מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַבִּי שִׁמְעוֹן – פסוק זה נצרך למה שדרש ממנו רבי שמעון. דְּתַנְיָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, מה שנאמר 'בְּכָל קֹדֶשׁ וגו' בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף', לִימֵּד עַל חַטָּאת פסולה שֶׁשּׁוֹרְפִין אוֹתָהּ בְּכָל קֹדֶשׁ – בבית הדשן שבתוך העזרה. וְאֵין לִי אֶלָּא זוֹ [–חטאת פסולה] בִּלְבָד שנשרפת בקודש, פְּסוּלֵי שאר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְכֵן אֲמוּרֵי קָדָשִׁים קַלִּים שנטמאו, מִנַּיִן שגם בהם דין שריפתם הוא בקודש, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְכָל וגו' בְּכָל קֹדֶשׁ וגו' בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף', ודורשים כאילו נאמר בפסוק 'וכל בקודש, בקודש באש ישרף', והיינו כל פסולי הקדשים שמקום הקטרתם או אכילתם בקודש, אף שריפתם הוא בקודש. ואם כן פסוק זה בא לגופו ללמדנו שכל קדשים פסולים טעונים שריפה בקודש.

החכם קיבל את קושייתו של רבי שמואל בר נחמני ומביא מקור אחר לאיסור הנאה מחמץ בפסח ומשור הנסקל: אָמַר לֵיהּ אותו חכם לרבי שמואל בר נחמני, אכן רַבִּי יוֹנָתָן רַבָּךְ מֵהָאי קְרָא קָאָמַר לָהּ – מפסוק זה שיובא בסמוך למד שחמץ בפסח ושור הנסקל אסורים בהנאה, שנאמר באיל השלמים שהובא בשבעת ימי המילואים (שמות כט לד), 'וְאִם יִוָּתֵר מִבְּשַׂר הַמִּלֻּאִים וּמִן הַלֶּחֶם עַד הַבֹּקֶר וגו' וְשָׂרַפְתָּ אֶת הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ לֹא יֵאָכֵל'. שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר – אין הכתוב צריך ללמדנו בנותר ש'לֹא יֵאָכֵל', כפי שיבואר בסמוך, וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'לֹא יֵאָכֵל'. אֹם אֵינוֹ עָנְיָן לְגוּפֵיהּ ללמדנו את דין הנותר שאסור באכילה, דְּהָא כבר כְּתִיב 'וְשָׂרַפְתָּ אֶת הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ', ומזה שהוא טעון שריפה מוכח שאין בו דין אכילה, תְּנֵהוּ עָנְיָן לְשָׁאֵר אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה הדומים לו שנאמר איסור באכילתם, והיינו חמץ בפסח ושור הנסקל. וְאִם אֵינוֹ עָנְיָן לְאסור אותם בְּאֲכִילָה, שהרי כבר נכתב איסור אכילתם בדינם, תְּנֵהוּ עָנְיָן ללמוד מכאן לְאִיסּוּר חֲנָאָה של חמץ בפסח ושור הנסקל. אִי – ואם תאמר, מאחר שלמדים את איסור ההנאה מנותר, מַה כָּאן בנותר דינו בְּשַׂרִיפָה, אַף כָּל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה שלומדים מנותר, יהיה דינם בְּשַׂרִיפָה. יש לך ללמוד שאין הדבר כן, שהרי אָמַר קְרָא 'וְשָׂרַפְתָּ אֶת הַנּוֹתָר', ותיבת 'הנותר' מיותרת, שהרי היה די שיכתוב הפסוק 'ושרפתו באש', ובא למעט שדווקא נוֹתָר בִּשְׂרִיפָה, וְאֵין כָּל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה בִּשְׂרִיפָה.

רבי שמואל בר נחמני הקשה לאותו חכם אף על דרשה זו שאמר משמו של רבי יונתן רבו: וְהָאי – וכי פסוק זה, 'לֹא יֵאָכֵל', לְהָכִי הוּא דַּאֲתָא, הַאי מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַבִּי אֶלְעָזָר – הרי פסוק זה צריכים אותו למה שדרש ממנו רבי אלעזר. דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נאמר בנותר (שמות שם) 'לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ הוּא', והמילים 'כי קדש הוא' מיותרים, ובא הכתוב ללמדנו שֶׁכָּל שֶׁבַּקֹּדֶשׁ פָּסוּל – כל קדשי קדשים שנפסלו, בָּא הַכָּתוּב לִיתֵּן לֹא תַּעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתוֹ. ואם כן אין פסוק זה מיותר ללמוד שחמץ בפסח ושור הנסקל אסורים בהנאה.

הגמרא דחתה את הלימוד מהאמור 'לא יאכל' לגבי נותר, וחוזרת לפרש את הלימוד מהפסוק שנאמר בחטאת שהובא דמה לפנים: אָמַר אַבָּיֵי, לְעוֹלָם המקור לאסור חמץ בפסח ושור הנסקל בהנאה הוא מִקְּרָא קָמָא – מהפסוק הראשון שדרשנו בשם רבי יהושע בן לוי, וְאִיפּוֹךְ – ויש להפוך את הדרשה ממה שהובא בשמו, שאין דורשים ממה שנאמר 'באש ישרף', שהרי זה נצרך ללמדנו ששאר פסולי קדשים טעונים שריפה בקודש, אלא יש לדרוש ממה שאמר הכתוב 'לא תאכל', דְּלִיכְתּוֹב הפסוק רק 'בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף', וְלֹא בָּעֵי לכתוב 'לֹא תֵאָכֵל', שהרי אם היא טעונה שריפה ממילא יודעים אנו שאסורה באכילה. אלא מַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'לֹא תֵאָכֵל', אִם אֵינוֹ עָנְיָן לֵיהּ – שיוצא לנו איסור לאו באכילתה מִדְּרַבִּי אֶלְעָזָר – ממה שדרש רבי אלעזר מהאמור על נותר 'לא יאכל כי קדש הוא', שכל קדשים פסולים יש לאו באכילתם, תְּנֵהוּ עָנְיָן ללמוד ממנו לְכָל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה הדומים לו שנאמר בהם איסור באכילתם, דהיינו חמץ בפסח ושור הנסקל. וְאִם אֵינוֹ עָנְיָן של הכתוב 'לא יאכל' ללמוד ממנו לַאֲכִילָה – לאסור אותם באכילה, שהרי כבר נכתב איסורם בדינם, תְּנֵהוּ עָנְיָן לְאִיסּוּר חֲנָאָה. אִי – ואם תאמר, מאחר שלמדים את איסור ההנאה מחטאת, אם כן מַה כָּאן בחטאת דינה בִּשְׂרִיפָה, אַף כָּל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה שלמדנו ממנה יהיה דינם בִּשְׂרִיפָה. יש לך ללמוד שאין זה כך, שכן אָמַר קְרָא 'וְשָׂרַפְתָּ אֶת הַנּוֹתָר', ותיבת 'הנותר' מיותרת, שהרי היה די שיכתוב הפסוק 'ושרפתו באש', ובא למעט שדווקא הַנּוֹתָר בִּשְׂרִיפָה, וכן שאר פסולי קדשים הדומים לו שטעונים שריפה בקודש, וְאֵין כָּל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה בִּשְׂרִיפָה.

הגמרא מביאה קושיא על דברי אביי: אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְאַבָּיֵי, וְאִימָּא – ואמור, לְיַחוּדֵי לֵיהּ לָאו לְגוּפֵיהּ הוּא דַּאֲתָא – שבא הכתוב לייחד לאו בפני עצמו לחטאת שהובא דמה פנימה, כדי שילקו על אכילתה. וצריכים לאו מיוחד על כך, דְּאִי כל איסור אכילתה נלמד מִדְּרַבִּי אֶלְעָזָר – ממה שדרש רבי אלעזר מהכתוב 'לא יאכל' האמור לגבי נותר, אין לוקים על כך, שכן הכלל הוא שאֵין לוֹקִין עַל לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת, כלומר שכל לאו שכלולים בו כמה דברים, אין לוקים עליו. ואף כאן הלאו של 'לא יאכל כי קדש הוא', כולל את כל סוגי הקדשים הפסולים, ואין לוקים עליו, ולכן נצרך הפסוק 'לא תאכל' על בשר חטאת שנכנס דמה לפנים, ללמד שיש לאו נפרד על אכילתו, כדי שילקו עליו. ואם כן אין ללמוד מהפסוק שחמץ בפסח ושור הנסקל אסורים בהנאה.

מאחר שרב פפא דחה את לימודו של אביי הוא מביא מקור אחר ללמוד שחמץ בפסח ושור הנסקל אסורים בהנאה: אֶלָּא אָמַר רַב פָּפָּא, מֻתְּבָא – מכאן יש ללמוד איסור הנאה בחמץ בפסח ובשור הנסקל, שנאמר לגבי בשר קדשים שנטמא (ויקרא ז יט), 'וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל, בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף'. שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר – אין הכתוב צריך ללמדנו 'לֹא יֵאָכֵל' מהטעם שיבואר בסמוך, וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'לֹא יֵאָכֵל', אִם אֵינוֹ עָנְיָן לְגוּפוֹ ללמד על בשר קדשים שנטמא שאסור לאכלו, דְּהָא נָפְקָא לֵיהּ – יצא לנו איסור אכילת בשר קדשים שנטמא מִכָּל וָחוֹמֶר מִמַּעֲשֵׂר שני הַקַּל ממנו. וּמַה מַּעֲשֵׂר שני הַקַּל, אָמְרָה בו התּוֹרָה (דברים כו יד) 'לֹא בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא', הרי שאסור לאכול אותו כשהוא טמא, בָּשָׂר קֹדֶשׁ הַחָמוּר ממעשר שני, לֹא כָּל שֶׁכֵּן שהוא אסור באכילה כשהוא טמא. ואם כן לא יאכל' מיותר.

מנסה הגמרא לדחות: וְכִי תֵּימָא – ואם תאמר, שצריך הכתוב לומר איסור על אכילת בשר קודש שנטמא, משום שאֵין מַזְהִירִין מִן הַדִּין – אין לומדים אזהרה לאיסור לאו כדי ללקות עליו מקל וחומר. דוחה הגמרא: הלימוד על קדשים ממעשר הוא לא מהקל וחומר, אלא הֶקֵּישָׁא הוּא – הוקשו קדשים למעשר, הְכְתִיב (דברים יב יז) 'לֹא תּוּכַל לֶאֱכוֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ תִּירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרוֹת בְּקָרְךָ וגו' וְצֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר וְנִדְבֹתֶיךָ'. הרי שהקיש הכתוב מעשר שני לקרבן שנדר או נדב, דהיינו קרבן שלמים, ומהיקש זה יש ללמוד שכשם שיש איסור לאו באכילת מעשר שני טמא, כמו כן יש איסור לאו באכילת בשר קודש טמא, ואם כן מַה תַּלְמוּד לוֹמַר בבשר קודש שנטמא 'לֹא יֵאָכֵל'. אִם אֵינוֹ עָנְיָן לְגוּפוֹ, תְּנֵהוּ עָנְיָן לְכָל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה הדומים לו שאסורים באכילה, והיינו חמץ בפסח ושור הנסקל. וְאִם אֵינוֹ עָנְיָן לַאֲכִילָה – ללמד על איסור אכילתם, שהרי כבר נכתב בדינם, תְּנֵהוּ עָנְיָן לְאִיסּוּר חֲנָאָה. אִי – ואם תאמר, מאחר שלמדים את איסור ההנאה מבשר קודש שנטמא, מַה כָּאן בבשר טמא דינו בִּשְׂרִיפָה, אַף כָּל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה שלמדו ממנו יהיה דינם בִּשְׂרִיפָה. אין לך ללמוד כן, שכן אָמַר קְרָא 'וְשָׂרַפְתָּ אֶת הַנּוֹתָר', ולא הוצרך לומר 'הנותר', ובא הכתוב למעט שדווקא הַנּוֹתָר בִּשְׂרִיפָה, וכן שאר קדשים שנפסלו שדינם כנותר, וְאֵין כָּל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה בִּשְׂרִיפָה.

הגמרא מביאה להקשות על לימודו של רב פפא: אָמַר לֵיהּ רַבִינָא

המשך בעמוד קלט

לְרַב אַשִׁי, וְאִיטָּא – אמור, שפסוק זה על בשר קודש שנטמא יש בו ענין לגופו, כדי לַעֲבוֹר עָלָיו בְּשָׁנֵי לָאוִין, וללקות פעמיים מלקות, אחד משום הלאו של 'לא יאכל' האמור בעצמו, ואחד משום הלאו האמור במעשר שני שממנו למדו על כל קדשים פסולים.

רבינא מביא מקור לכך שכשנאמרה בתורה כמה אזהרות על דבר אחד, לוקים על כל אזהרה: לָאו מִי [–וכי לא] אָמַר אַבַּיֵי, אדם שֶׁאָכַל פּוּטִיתָא – מין שרץ המים [דג טמא], לוֹקֶה אַרְבַּע עונשי מלקות על אכילה אחת, שעל כל מיני השרצים נאמרו בתורה שתי אזהרות, ובשרץ המים פירטה התורה עוד שתי אזהרות. אם אכל נְמָלָה שהיא שרץ הארץ, לוֹקֶה חָמֵשׁ עונשי מלקות על אכילה אחת, שנים משום שתי האזהרות שנאמרו בכלל מיני השרץ, ועוד שלוש אזהרות נאמרו בתורה על שרץ הארץ.

אם אכל צִירְעָה שהיא גם שרץ הארץ וגם שרץ העוף, לוֹקֶה שֵׁשׁ מלקיות, חמש כמו שהתבאר בנמלה, ועוד אחת משום הלאו שנאמר בשרץ העוף. מוכח מדברי אביי שבדבר שהתורה חזרה ואמרה בו כמה אזהרות, לוקים על אותו דבר כפי מספר האזהרות שנאמרו בו בתורה. ואם כן יתכן שאף הלאו של 'לא יאכל' שנאמר בבשר קודש טמא בא כדי לעבור עליו בשני לאוים, ואין הוא מיותר ללמוד ממנו לאסור חמץ בפסח ושור הנסקל בהנאה.

מתרצת הגמרא: אָמַר לֵיהּ רב אשי לרבינא, כָּל הֵיכָא דְּאִיכָּא לְמִדְרַשׁ דְּרָשִׁינַן – כל לאו שנשנה בתורה ואפשר לדרשו לדבר אחר, דורשים אותו, וְלֹא מוֹקְמִינַן בְּלָאוֵי יְתֵירֵי – ואין אומרים שבא לחייב לאו נוסף על אותו מעשה עבירה. ורק במקום שאין להעמידו בענין אחר, אנו אומרים שבא הכתוב לחייב בשני לאוים. לאחר שהתבאר שהאיסור 'לא יאכל' שנאמר בבשר קדשים שנטמא, אין בו ענין לגופו, אלא בא ללמד על חמץ בפסח ושור הנסקל שאסורים בהנאה, הגמרא חוזרת לדרוש את כל הפסוק מה הוא בא ללמד. שואלת הגמרא: מה שנאמר בפסוק 'וְהַכָּשָׂר אֲשֶׁר יֵגַע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל', תיבת 'והבשר' דְּרֵישָׁה – שבתחילת הפסוק, לָמָּה לִי – למה נכתב כן, הלא די שיכתב 'אשר יגע בכל טמא לא יאכל'. עונה הגמרא: לְרַבּוֹת עֵצִים וּלְבוֹנָה שהתקדשו לעלות על גבי המזבח, שאף שאין הם ראויים לאכילה, מכל מקום מקבלים טומאה.

נאמר בהמשך הפסוק: 'וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר'. שואלת הגמרא: תיבת 'והבשר' דְּסֵיפֵיהּ – שנאמר בסוף הפסוק, לָמָּה לִי – מה באה ללמדנו. עונה הגמרא: לְרַבּוֹת אֵימוּרִין – אברי וחלבי הקרבנות הקרבים על המזבח, ולומדים מכאן שאם נטמאו ואכלן אדם טהור לוקה על אכילתם גם משום טומאה. ותיבת 'והבשר' נדרשת בהמשך למה שנאמר בפסוק קודם לכן, 'והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף והבשר', כלומר שאף על האימורים עובר באיסור זה אם נטמאו.

מקשה הגמרא: הלא על אֵימוּרִין טמאים מֻהָתָּם נָפְקָא – מדרשה אחרת נדרשת איסור אכילתם. דְּתַנְיָא, נאמר באיסור אכילת קדשים בטומאה (ויקרא ז ב) 'וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַה' וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו, וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ', והמילים 'אשר לה'' מיותרים, ובאים לְרַבּוֹת אֶת הָאֵימוּרִין שהם החלקים בקרבן הקרבים לה', ללמד שעובר על איסור אם אכלם בטומאה. ואם כן מה נצרך 'והבשר' לרבות אימורים לטומאה. מתרצת הגמרא: הָתָם בא הכתוב לרבות אימורים לאוכלם בְּטוּמְאַת הַגּוּף – לאוכל אותם כשגופו טמא, לחייבו בְּכָרֵת, כדין אדם טמא האוכל בשר קדשים טהורים. אבל הָכָא – כאן בכתוב 'והבשר', בא הכתוב לרבות אימורים לְטוּמְאַת בָּשָׂר – כשהאימורים עצמם טמאים, ולחייב את האדם האוכל אותם בְּלָאו, כדין אדם טהור שאוכל קדשים טמאים שאינו אלא בלאו ואינו ענוש כרת.

הגמרא מביאה כלל בדין מאכלות אסורות: אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כָּל אֵימוּרִין של אכילה שֶׁבַּתּוֹרָה, אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן אֶלָּא כשאכל אותם כְּדֶרֶךְ אֲכִילָתָן – כדרך שרגילים לאוכלם. שואלת הגמרא: לְמַעוּטֵי מַאי – איזו אכילה שלא כדרך ניתן למעט ממלקות על פי דברי רבי יוחנן. משיבה הגמרא: אָמַר רַב שִׁימִי בַּר אַשִׁי, לְמַעוּטֵי שֶׁאִם הֶנִּיחַ חֵלֶב שֶׁל שׁוֹר הַנִּסְקָל, שהוא אסור בהנאה, עַל גַּבֵּי מַכָּתּוֹ, שֶׁהוּא פָּטוּר, משום שאין רגילים להשתמש בחלב לרפואה, אלא לאכילה או להבערה או למשיחת עורות. וְכָל שֶׁכֵּן שאם אוֹכֵל חֵלֶב חַי שֶׁהוּא פָּטוּר, שאם הנאה שלא כדרכה אינה חשובה הנאה, כל שכן שאכילה שלא כדרכה אינה חשובה אכילה. הגמרא מביאה אמורא נוסף ששנה כן בשם רבי יוחנן: אִתְּמַר נַמִּי, אָמַר רַב אֲחָא בַּר עַוִּירָא, אָמַר רַב אַסִּי, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הִנִּיחַ חֵלֶב שֶׁל שׁוֹר הַנִּסְקָל עַל גַּבֵּי מַכָּתּוֹ פָּטוּר, לְפִי שֶׁכָּל אֵימוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶם אֶלָּא דֶּרֶךְ הֲנָאָתָן.

רבי זירא מביא ראיה לדין האמור: אָמַר רַבִּי זֵירָא אַף אֲנַן נַמִּי תְּנִינָא – גם אנו שנינו (תרומות פי"א מ"ג) כדברי רבי יוחנן, אֵין סוֹתְמִין אֶת הָאַרְבָּעִים מִשּׁוּם שתיית משקה של פירות עֲרֵלָה, אֶלָּא עַל משקה חַיּוֹצֵא מִן הַזֵּיתִים [–שמן] וּמִן הָעֲנָבִים [–יין] בִּלְבָד. וְאִילּוּ על משקה היוצא מִתְּותֵי תְּאֵנִים וְרִמּוֹנִים של ערלה לֹא לוקים. מַאי טַעְמָא אין לוקים על משקים אלו, לְאוּ מִשּׁוּם דְּלֹא קָאָכִיל לְהוּ דֶּרֶךְ הֲנָאָתָן – שאינו אוכלם כדרך הנאתם, שפירות אלו דרכם להיאכל כמות שהם, ולא לשתות משקה היוצא מהם. הרי שאין חייבים משום ערלה אלא על אכילה והנאה כדרכן, וכדברי רבי יוחנן.

אביי דוחה ראיה זו: אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי לרבי זירא, בְּשָׁלְמָא אִי אַשְׁמְעִינַן פְּרִי גּוּפָא דְּלֹא קָאָכִיל לֵיהּ דֶּרֶךְ הֲנָאָתוֹ שַׁפִּיר – אילו היתה הברייתא משמיעה לנו שאין לוקים על אכילת גוף הפרי כשאכלו שלא כדרך אכילה, אכן היתה בכך ראיה לדברי רבי יוחנן. אֶלָּא [–אבל] הָכָא במשקה היוצא מהפרי, מטעם אחר אין לוקין עליו, מִשּׁוּם דְּיֵיעָה בְּעָלְמָא הוּא, שאינו נחשב לפרי.

הגמרא מביאה שיש איסורי הנאה שחייבים עליהם גם שלא כדרך הנאתם: אָמַר אַבָּיֵי, הַכֹּל מוֹדִים בְּכֵלְאֵי הַכֶּרֶם, שֶׁלּוֹקִין עֲלֵיהֶן אֲפִילּוּ כשנהנה מהם שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הֲנָאָתָן. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּלֹא כְּתִיב בָּהוּ לשון אֲכִילָה, אלא איסורם מהכתוב (דברים כב ט) 'לא תִזְרַע כַּרְמְךָ כִּלְאָיִם פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְלֵאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרָע וּתְבוּאַת הַכָּרֶם', ו'תקדש' הוא נוטריקון 'תוקד אש', כלומר שלא תהנה מן הכלאים, אלא תשרפם. ודווקא איסור שנאמר בלשון אכילה [כגון חמץ], הרי הוקשה הנאה לאכילה, ולפיכך דינה כאכילה, שאין לוקים עליה אלא כדרכה.

הגמרא מקשה על דברי אביי: מֵיתִיבִי, אִיסֵּי בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר, מִנַּיִן לְבָשָׂר שנתבשל בָּחָלָב שֶׁהוּא אָסוּר באכילה, שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן בבשר וחלב (שם יד כא) 'כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ', וְנֶאֱמַר לְהַלָּן באיסור טריפה (שמות כב ל) 'וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ', ויש לנו ללמוד בגזירה שוה, מַה בשר טריפה הנזכר לְהַלָּן אָסוּר באכילה, אַף בשר בחלב הנזכר כָּאן, אָסוּר באכילה. ממשיכה הברייתא ושואלת: וְאֵין לִי איסור בבשר בחלב אֶלָּא בַּאֲכִילָה, אבל בַּהֲנָאָה מִנַּיִן שאסור. משיבה הברייתא: אָמַרְתָּ – יש לך ללמוד דין זה בקל וָחֹמֶר. וּמָה עֲרֵלָה שֶׁלֹּא נֶעְבְּדָה בָּהּ שום עֲבֵירָה בנטיעתה אֲסוּרָה בַּהֲנָאָה, בָּשָׂר שנתבשל בְּחָלָב שֶׁנֶּעֱבְדָה בּוֹ עֲבֵירָה של 'לא תבשל גדי בחלב אמו', וכי אֵינוֹ דִּין שֶׁיְּהֵא אף הוא אָסוּר בַּהֲנָאָה.